

Sygn. akt III AUa 727/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska (spr.) SO del. do SA Jacek Chaciński
Protokolant: st. prot. sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 2019 r. w Lublinie

sprawy W. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji W. J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 22 czerwca 2018 r. sygn. akt VIII U 1118/18

oddala apelację.

Jacek Chaciński Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

Sygn. akt III AUa 727/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 marca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił W. J. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie spełnił warunków do uzyskania emerytury tego rodzaju wskazanych w art. 4 w związku z art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 roku, poz. 237, poz. 1656, ze zmianami), gdyż nie udowodnił na dzień 1 stycznia 2009 roku okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat i nie osiągnął wieku 60 lat. Zakład poinformował, że do stażu w szczególnych warunkach nie zaliczono okresu od 3 listopada 1977 roku do 31 lipca 1999 roku z uwagi na to, że zakład pracy nie potwierdza, iż w okresie wnioskodawca wykonywał pracę wymienioną

w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 roku. Zakład ustalił, że staż pracy wnioskodawcy wynosi 36 lat, 10 miesięcy, 26 dni.

W dniu 23 marca 2018 roku W. J. odwołał się od powyższej decyzji. Wskazał, że w okresie od 3 listopada 1977 roku do 31 lipca 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach. Dokumenty to potwierdzające złożył w ZUS.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu organ emerytalny podniósł, że wnioskodawca nie legitymuje się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze na dzień 1 stycznia 2009 roku, nie osiągnął wieku 60 lat. Zakład wskazał, że do pracy w szczególnych warunkach nie został zaliczony wnioskodawcy okres od 3 listopada 1977 roku do 31 lipca 1999 roku. Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych, płatnik składek jest zobowiązany do wystawienia zaświadczeń o okresach pracy w warunkach szczególnym lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 roku.

Wyrokiem z dnia 22 czerwca 2018 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że W. J. urodził się w dniu (...). W dniu 1 grudnia 2015 roku złożył wniosek o emeryturę pomostową. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał w dniu 23 grudnia 2015 roku decyzję odmowną. W uzasadnieniu decyzji organ emerytalny wskazał, że wnioskodawca nie osiągnął wieku 60 lat i nie udowodnił wymaganego okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Od powyższej decyzji wnioskodawca nie wniósł odwołania. Kolejny wniosek o emeryturę pomostową wnioskodawca złożył w dniu 22 lutego 2018 roku.

Zakład ustalił, że wnioskodawca legitymuje się stażem ubezpieczeniowym w wymiarze 36 lat, 10 miesięcy i 26 dni, w tym 36 lat, 2 miesiące i 27 dni okresów składkowych oraz 7 miesięcy i 29 dni okresów nieskładkowych.

Do wniosku skarżący dołączył świadectwa pracy z dnia 31 grudnia 2014 roku wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) Spółkę Akcyjną a z siedzibą w L. za okres od 5 maja do 31 grudnia 2014 roku, z dnia 30 listopada 2016 roku wystawione przez B. P. prowadzącego Gospodarstwo (...), za okres od 5 maja do 30 listopada 2016 roku, z dnia 30 listopada 2017 roku wystawione przez B. P. prowadzącego Gospodarstwo (...), za okres od 1 maja do 30 listopada 2017 roku. Żadne ze złożonych świadectw nie potwierdzało wykonywania przez wnioskodawcę pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze. Do wniosku złożonego w roku 2015 wnioskodawca dołączył świadectwa pracy za wcześniejsze okresy zatrudnienia, w tym świadectwo pracy z dnia 1 sierpnia 1999 roku wystawione przez Zakłady (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w K. obejmujące okres zatrudnienia od 3 listopada 1977 roku do 31 lipca 1999 roku .

Ze świadectwa pracy wynika, że wnioskodawca w okresie od 3 listopada 1977 roku do 31 lipca 1999 roku wykonywał prace w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze na stanowisku grabarz-futrzarz. Dodatkowo wnioskodawca złożył świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 22 maja 2012 roku wystawione przez Zakłady (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w K. obejmujące okres zatrudnienia od 3 listopada 1977 roku do 31 lipca 1999 roku. Ze świadectwa wynika, że w okresie od 3 listopada 1977 roku do 30 listopada 1997 roku wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy garbowaniu i wykańczaniu skór wymienione w Wykazie A Dział VII poz. 11 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) na stanowisku garbarz w dziale przerobu skór. W okresie od 1 grudnia 1997 roku do 31 lipca 1999 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy garbowaniu i wykańczaniu skór wymienione w Wykazie A Dział VII poz. 11 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) na stanowisku garbarz – futrzarz oraz garbarz-wykańczalnik. Po roku 2008 wnioskodawca nie świadczył pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze.

Zgodnie z umową o pracę z dnia 3 listopada 1997 roku wnioskodawca został zatrudniony na okres próbny do 16 listopada 1977 roku, powierzono mu obowiązki robotnika na przyuczeniu w wymiarze 7 godzin dziennie, zgodnie z umową o pracę z dnia 17 listopada 1977 roku na okres do 3 listopada 1978 roku w dziale przerobu skór, gdzie powierzono mu obowiązki robotnika akordowego, pracę miał świadczyć w wymiarze 7 godzin dziennie, zgodnie z umową o pracę z dnia 3 grudnia 1978 roku na czas nieokreślony w dziale przerobu skór, gdzie powierzono mu obowiązki robotnika akordowego, pracę miał świadczyć w wymiarze 7 godzin dziennie.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w związku z rozpoznaniem odwołania wnioskodawcy od decyzji Zakładu, w tym w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy i aktach emerytalnych. Dokumenty te Sąd obdarzył w pełni wiarą, wskazując że zostały sporządzone przez uprawnione do tego podmioty w przepisanej formie, zaś ani ich autentyczność, ani też osnowa nie były kwestionowane w toku postępowania. Ich forma oraz treść nie wzbudziła również wątpliwości tego Sądu, co do ich autentyczności, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie.

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd pierwszej instancji oparł się także na zeznaniach wnioskodawcy W. J., obdarzając je wiarą. Zeznania te były logiczne, rzeczowe i spontaniczne.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie W. J. za niezasadne.

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd ten wskazał, że emerytury pomostowe zostały wprowadzone do systemu ubezpieczeń społecznych przez ustawę z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r., poz. 664, ze zm.), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2009 roku i dotyczą one ubezpieczonych zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku. Zastąpiły one emerytury w niższym wieku przyznawane na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze. Prawo do tego świadczenia było nabywane z reguły w niższym niż wiek emerytalny wieku, pod warunkiem wykazania piętnastoletniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Cechą charakterystyczną emerytur pomostowych, odróżniającą od emerytur w niższym wieku, jest ich przejściowy charakter.

Sąd ten przywołał treść art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie z którym prawo do tego świadczenia przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zgodnie zaś z treścią z art. 3 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy prace w szczególnych warunkach, to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich prace na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Ustawa zawiera definicję prac w szczególnych warunkach dokładnie określając cechy takich prac. Nie jest możliwe uzupełnienie katalogu prac wykonywanych w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 14 maja 2014 r., III AUa 1850/13). Prace wykonywane w szczególnych warunkach zostały wymienione w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Powołując się na orzecznictwo Sąd pierwszej instancji wskazał, iż wykonywanie pracy o szczególnym charakterze w niepełnym wymiarze czasu pracy, czy okresowo wyklucza dopuszczalność uznania pracy jako pracy o szczególnym charakterze z uwagi na niespełnienie warunku stałego i znacznego stopnia uciążliwości wykonywanego zatrudnienia (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 września 2011 r., I OSK 438/11).

Zgodnie z art. 49 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12 ustawy, w dniu wejścia w życie ustawy miał wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Odnosząc się do sytuacji, kiedy pracownik nie posiada świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze lub świadectwo to nie spełnia wszystkich wymogów, Sąd Okręgowy stwierdził, że powyższe nie może dyskwalifikować możliwości ubezpieczonego ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć bowiem na uwadze, że brak wystawienia wskazanego dokumentu nie stanowi wystarczającej podstawy do przyjęcia, że pracownik nie wykonywał pracy w takich warunkach. Obowiązek sporządzenia dokumentacji w tym zakresie obciąża pracodawcę, w związku z czym wyciąganie wobec pracownika jakichkolwiek negatywnych konsekwencji braku jej sporządzenia byłoby dla niego nazbyt krzywdzące. Należy mieć na uwadze także fakt, że w postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, ustanowione na potrzeby postępowania przed Zakładem, a wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c., który wprost stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Każdy fakt może być więc dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn. II UKN 186/97, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 808/12). Sąd Okręgowy wskazał, iż z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami w pełni się zgadza. W sytuacji braku wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych z uwagi na jego niesporządzenie przez pracodawcę lub sporządzenie w sposób niewłaściwy, niepełny, sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia Rady Ministrów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 roku, sygn. III AUa 3113/08).

Dodatkowo Sąd ten zaznaczył, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac i jej wykonywanie w

warunkach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a więc stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy). Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, nie jest natomiast dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w stopniu powodującym wcześniejszą utratę zdolności do zatrudnienia i nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2014 roku II UK 395/13, LEX nr 1455235).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że ubezpieczony ubiegający się o przyznanie prawa do emerytury pomostowej musi spełnić łącznie wszystkie wymagane przez ustawę warunki wskazane w art. 4 lub art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Zarówno w przypadku warunków wskazanych w art. 4, jak i art. 49, warunkiem koniecznym do nabycia prawa do emerytury pomostowej jest ukończenie przez mężczyznę wieku 60 lat.

Jak wskazał Sąd pierwszej instancji okolicznością bezsporną jest, że wnioskodawca nie spełnia tego warunku. Jak sam wskazał na rozprawie w dniu 8 czerwca 2018 roku, zdaje sobie sprawę, że w chwili obecnej nie może nabyć prawa do emerytury pomostowej, ale chciał wystąpić z wnioskiem tak na próbę, aby zobaczyć jak podejdzie ZUS do kwestii jego zatrudnienia w warunkach szczególnych.

W ocenie tego Sąd, wobec braku spełniania jednej z koniecznych przesłanek do nabycia prawa do emerytury pomostowej, a mianowicie nie ukończenia przez wnioskodawcę wieku 60 lat (60 lat wnioskodawca skończy (...)) czyni niecelowym prowadzenie postępowania dowodowego w kierunku ustaleń spełnienia przez wnioskodawcę kolejnej z przesłanek, zakwestionowanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a mianowicie świadczenia przez niego pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przez okres co najmniej 15 lat.

Decyzja z dnia 13 marca 2018 roku była więc decyzją prawidłową ponieważ wnioskodawca nie ukończył jeszcze wieku 60 lat. W sytuacji, kiedy wnioskodawca nawet spełniłby pozostałe przesłanki, brak jest podstaw do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej.

Z tych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł ubezpieczony W. J..

Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu:

- naruszenie przepisu prawa materialnego tj. art. 3 ust. 1 w zw. z art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych przez jego niezastosowanie i odmowę ustalenia ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej w sytuacji, gdy W. J. legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym 15 lat, przypadających przed rokiem 1999, przy czym pracę tą można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach według nowych wykazów (art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych) – prace garbarskie bezpośrednio przy obróbce mokrych skór (poz. 33 wykazu prac w szczególnych warunkach stanowiących załącznik 1 do ustawy o emeryturach pomostowych).

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 13 marca 2018 roku znak (...) i przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej od dnia(...), a także o zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz ubezpieczonego kosztów procesu za I i II instancję według norm przepisanych.

Ponadto wnioskodawca wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie przez Sąd dowodów z zeznań świadków: L. R. oraz S. M., na okoliczność wykonywania przez ubezpieczonego prac garbarskich bezpośrednio przy obróbce mokrych skór, w okresie od 1977 roku do 1999 roku.

W uzasadnieniu wnioskodawca podniósł, iż zarówno wyrok jak i zaskarżona decyzja są błędne i jako takie nie mogą się ostać. Wskazał przy tym, iż okoliczności faktyczne sprawy, a mianowicie nie wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych po dniu 31 grudnia 2008 roku oraz brak stosownego zaświadczenia pracodawcy obligowały Sąd do rozważenia uprawnienia do emerytury przez pryzmat art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, czego Sąd w całości zaniechał. W dniu(...) skarżący ukończy 60 lat (apelacja sporządzona została w dniu 20 lipca 2018 roku), a więc spełni ostatni warunek niezbędny do przyznania prawa do emerytury pomostowej. Wnioskodawca powołał się na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1998 roku (II UKN 555/97, OSNP 1999/5/181), w którym wskazano, iż Sąd ocenia legalność decyzji rentowej według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania. Sąd jednakże może przyznać ubezpieczonemu świadczenie, jeżeli warunki je uzasadniające zostały spełnione po wydaniu zaskarżonej decyzji (art. 316 § 1 k.p.c.) Podkreślił, iż wedle zawartego w powyższym orzeczeniu stanowiska, jeżeli Sąd ustali, że jedyną przyczyną odmowy przyznania emerytury lub renty ustala po wydaniu zaskarżonej decyzji, jest władny wydać wyrok przyznający świadczenie z datą spełnienia się wszystkich przesłanek koniecznych do nabycia prawa do tego świadczenia. W przedmiotowej sprawie, w opinii apelującego, mamy do czynienia z taką właśnie okolicznością.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna i z tych względów podlegała oddaleniu.

Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje zarówno ustalenia faktyczne jak i rozważania prawne, poczynione przez ten Sąd, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97 OSNC Nr 3 z 1999 r., poz. 60).

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy przedmiotem sporu było prawo W. J. do emerytury pomostowej na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.).

Warunki do nabycia prawa do przedmiotowego świadczenia określone zostały w przepisach art. 4 i 49 ustawy, cytowanych przez Sąd pierwszej instancji.

Z ich treści wynika, że warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów), kontynuowanie pracy w tych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 2 ustawy po dniu 31 grudnia 2008 roku oraz osiągnięcie wieku co najmniej 60 lat, w przypadku mężczyzn.

Wydając zaskarżoną decyzję organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca nie legitymuje się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze na dzień 1 stycznia 2009 roku oraz nie osiągnął wieku 60 lat.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że W. J. urodził się w dniu (...). Wniosek o emeryturę pomostową W. J. złożył w dniu 22 lutego 2018 roku. W dniu 13 marca 2018 roku, kiedy została wydana zaskarżona decyzja oraz w dniu 22 czerwca 2018 roku, kiedy został wydany wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie wnioskodawca nie ukończył 60 roku życia. Warunek ten ziszczył się dopiero po złożeniu przez wnioskodawcę apelacji tj. (...).

Jak wskazał Sąd Okręgowy ze świadectwa pracy wynika, że wnioskodawca w okresie od 3 listopada 1977 roku do 31 lipca 1999 roku wykonywał prace w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze na stanowisku grabarz-futrzarz. Dodatkowo wnioskodawca złożył świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 22 maja 2012 roku wystawione przez Zakłady (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w K. obejmujące okres zatrudnienia od 3 listopada 1977 roku do 31 lipca 1999 roku. Ze świadectwa wynika, że w okresie od 3 listopada 1977 roku do 30 listopada 1997 roku wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy garbowaniu i wykańczaniu skór wymienione w Wykazie A Dział VII poz. 11 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) na stanowisku garbarz w dziale przerobu skór. W okresie od 1 grudnia 1997 roku do 31 lipca 1999 roku stale i w pełnym

wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy garbowaniu i wykańczaniu skór wymienione w Wykazie A Dział VII poz. 11 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) na stanowisku garbarz – futrzarz oraz garbarz-wykańczalnik. Po roku 2008 wnioskodawca nie świadczył pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze.

Zgodnie z umową o pracę z dnia 3 listopada 1997 roku wnioskodawca został zatrudniony na okres próbny do 16 listopada 1977 roku, powierzono mu obowiązki robotnika na przyuczeniu w wymiarze 7 godzin dziennie, zgodnie z umową o pracę z dnia 17 listopada 1977 roku na okres do 3 listopada 1978 roku w dziale przerobu skór, gdzie powierzono mu obowiązki robotnika akordowego, pracę miał świadczyć w wymiarze 7 godzin dziennie, zgodnie z umową o pracę z dnia 3 grudnia 1978 roku na czas nieokreślony w dziale przerobu skór, gdzie powierzono mu obowiązki robotnika akordowego, pracę miał świadczyć w wymiarze 7 godzin dziennie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wbrew zarzutowi apelacji, Sąd Okręgowy, prawidłowo przyjął, że wobec braku spełnienia jednej z koniecznych przesłanek do nabycia prawa do emerytury pomostowej, a mianowicie nie ukończenia przez wnioskodawcę wieku 60 lat (60 lat wnioskodawca skończy(...)) czyni niecelowym prowadzenie szczegółowego postępowania dowodowego w kierunku ustalenia spełnienia przez wnioskodawcę kolejnej z przesłanek, zakwestionowanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a mianowicie świadczenia przez niego pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przez okres co najmniej 15 lat. Stanowisko Sądu I instancji jest tym bardziej uzasadnione, że i tak wnioskodawca nie spełniłby przesłanki wieku do przyznania prawa do emerytury pomostowej. Odnosząc się w tym zakresie do zarzutów apelacji wskazać należy, iż w niniejszej sprawie wnioskodawca nie osiągnął wieku co najmniej 60 lat aż do zakończenia postępowania przed Sądem pierwszej instancji ani nawet na dzień wniesienia apelacji. Tym samym nie spełnił on wszystkich wymaganych prawem warunków do uzyskania prawa do emerytury pomostowej.

Zgodnie z art. 316 k.p.c. po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy; w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy. Rozprawa powinna być otwarta na nowo, jeżeli istotne okoliczności ujawniły się dopiero po jej zamknięciu. Cytowane zaś przez apelującego orzeczenie dotyczyło sytuacji, w której ubezpieczona nie spełniała wprawdzie warunków do uzyskania świadczenia w chwili złożenia wniosku i wydania decyzji, jednak warunek ten ziszczył się jeszcze przed wydaniem wyroku I instancji w sprawie. W niniejszym przypadku stan faktyczny kształtuje się odmiennie – w chwili wydania zaskarżonego wyroku wnioskodawca w dalszym ciągu nie spełniał wszystkich przesłanek koniecznych do uzyskania prawa do emerytury pomostowej.

Prawdą jest, iż na podstawie art. 316 § 1 KPC sąd ubezpieczeń społecznych - kierując się względami ekonomii procesowej - może wyjątkowo zmienić decyzję organu rentowego i przyznać prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, jeżeli podstawą odmowy przyznania świadczenia w postępowaniu przed organem rentowym było niespełnienie któregoś z wymaganych prawem warunków, a w toku postępowania sądowego warunek ten został niewątpliwie spełniony, na przykład gdy wnioskodawca ubiegający się o emeryturę osiągnął wiek emerytalny po wniesieniu odwołania do sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego, Izba Pracy z dnia 12 stycznia 2017 roku, sygn. akt II UK 566/15). Jednakże, jak wyżej wskazano, w niniejszej sprawie, wnioskodawca nie osiągnął wieku emerytalnego po wydaniu decyzji, a przed zapadnięciem wyroku sądu pierwszej instancji. W tej sytuacji, jak słusznie uznał Sąd Okręgowy, zbędnym było, analizowanie dalszych wymogów jakie winien spełnić ubezpieczony aby uzyskać prawo do emerytury, w tym przede wszystkim czy spełnia on warunek posiadania 15 – letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Konkludując stwierdzić należy, iż Sąd pierwszej instancji nie naruszając wskazanych wyżej przepisów, prawidłowo ustalił, że na dzień wydania wyroku tj. 22 czerwca 2018 roku nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury pomostowej, a to oznacza, że apelacja kwestionująca te ustalenia, podlegała oddaleniu.

Końcowo zaznaczyć należy, iż okoliczność, że W. J. ukończył wiek 60 lat w dniu (...), tj. przed dniem wydania wyroku Sądu Apelacyjnego nie ma wpływu na treść rozstrzygnięcia, gdyż nie był to jedyny warunek sporny pomiędzy stronami. W niniejszej sprawie koniecznym jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości na okoliczność zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach. Co do zasady bowiem spełnienie przesłanek nabycia prawa do świadczenia po wydaniu decyzji przez organ rentowy nie uzasadnia jej zmiany i uwzględnienia odwołania. Wnioskodawca w apelacji wnosił o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca nie uzasadnił jednak wniosku pod kątem zgłoszenia go dopiero w postępowaniu apelacyjnym, jedynie argumentował tym, że w dniu (...) ukończy 60 lat. Wniosek ten w świetle art. 381 k.p.c. był spóźniony. Zgłoszony dopiero w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym nie zasługiwał na uwzględnienie. Wnioskodawca powinien złożyć ponownie wniosek o świadczenie do organu rentowego. Wyjątkowo, jeżeli oczywistym i niespornym jest spełnienie określonej przesłanki np. osiągnięcie wieku, czy rozwiązanie stosunku pracy, możliwe jest przyznanie prawa po dacie decyzji. Warunkiem uwzględnienia takiej nowej okoliczności jest jej oczywistość jak i fakt, że była jedyną sporną między stronami okolicznością (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 22 sierpnia 2018, sygn. akt III AUa 128/18, legalis nr 1820138). W niniejszej sprawie taka okoliczność spełnienia warunku wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie była oczywista, poza tym ta przesłanka była kwestionowana przez organ rentowy.

Mając powyższe na uwadze i z mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku